

POSTANI UDOMITELJ

budi mi obitelj

Europska unija
Zajedno do fondova EU

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Projekt je sufinancirala Europska unija
iz Europskog socijalnog fonda.

Trogodišnji projekt „TRANSFORMACIJA DJEČJEG DOMA ZAGREB - širenje mreže izvaninstitucijskih usluga“ sufinanciran je sredstvima Europskog socijalnog fonda (ESF) kroz Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali za razdoblje 2014. - 2020. po Pozivu na dostavu projektnih prijedloga „Podrška procesu deinstitucionalizacije i prevencije institucionalizacije djece i mladih“ u iznosu od 5.999.724,16 kn. Nositelj projekta je Dječji dom Zagreb, a udruga SVIMA partner. Projekt doprinosi širenju mreže izvaninstitucijskih usluga, što pored usluge Savjetovanja i pomaganja, te Rane intervencije, uključuje i podršku širenju mreže udomiteljskih obitelji na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Kampanja za širenje mreže udomiteljskih obitelji „Postani udomitelj - budi mi obitelj“ sastavni je dio ovog projekta.

Cilj projekta je doprinijeti smanjenju broja i vremena boravka djece i mladih bez odgovarajuće roditeljske skrbi u ustanovi i osigurati im kvalitetno odrastanje u modelima obiteljske skrbi.

Nositelj projekta
Dječji dom Zagreb
Nazorova 49,
10000 Zagreb, Hrvatska
dom-za-djecu-zagreb@zg.ht.hr
www.domzadjecu.hr

Posredničko tijelo razine 1
Ministarstvo rada, mirovinskoga
sustava, obitelji i socijalne politike

Posredničko tijelo razine 2
Hrvatski zavod za zapošljavanje - Ured
za financiranje i ugovaranje projekata
Europske unije
www.hzz.hr

www.strukturnifondovi.hr
www.esf.hr

SV/MA

Projektni partner
Udruga Svima
www.svima.hr

POSTANI UDOMITELJ

budi mi obitelj

- UDOMITELJSTVO** – Od ustanove do alternativne obiteljske skrbi **2**
- UDOMITELJSTVO** – Od empatije do djelovanja **4**
- UDOMITELJSTVO** – Od učenja o drugima do spoznaja o sebi **5**
- UDOMITELJSTVO** – Obiteljska skrb uz usluge podrške u zajednici **8**
- UDOMITELJSTVO** – Od izazova do „bajkovitih“ trenutaka **12**

UDOMITELJSTVO

Od ustanove do alternativne obiteljske skrbi

Najveći broj djece na smještaju u Dječjem domu Zagreb ima kontakte sa svojim roditeljima u mjeri i na način kako su stručni timovi centara za socijalnu skrb procijenili da je u najboljem interesu djeteta. Svakako je u najboljem interesu ove djece da što kraće vrijeme borave u ustanovi.

Kada nije moguć povratak u obitelj, a dijete nema pravni status nužan za posvojenje, potrebno je osigurati alternativnu obiteljsku skrb kroz uslugu udomiteljstva.

Kako je broj sada angažiranih udomiteljskih obitelji nedovoljan za podmirenje potreba za smještajem djece, to se Dječji dom Zagreb pridružio naporima Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, centara za socijalnu skrb i drugih dionika javnog i civilnog sektora kroz motiviranje i pronalaženje novih udomiteljskih obitelji, proširenje stručnih kapaciteta i pružanje stručne podrške udomiteljskim obiteljima i djetetu na smještaju u udomiteljskoj obitelji.

Projekt „**TRANSFORMACIJA DJEČJEG DOMA ZAGREB - širenje mreže izvaninstitucijskih usluga**“ predstavlja provedbu Individualnog plana deinstitucionalizacije i transformacije Dječjeg doma Zagreb kojeg je donijelo Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku RH, kroz širenje mreže izvaninstitucijskih usluga (usluge Savjetovanja i pomaganja; Rane intervencije), te inovativne pristupe Dječjeg doma Zagreb u razvoju mreže udomiteljskih obitelji na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije kao partnera

u alternativnoj obiteljskoj skrbi, poštujući pravo na jednaku dostupnost usluga i što veći obuhvat djece i mladih u visokom riziku od institucionalizacije.

Jedna od ključnih aktivnosti je provedba kampanje za širenje mreže udomiteljskih obitelji pod nazivom „**Postani udomitelj - budi mi obitelj**“.

Kampanja se provodi kroz:

- a) Anketiranje građana kao potencijalnih udomitelja**
- b) Organiziranje javnih prezentacija, objavljivanje informacija i promotivne materijale**
- c) Organiziranje edukacija i druženja za udomitelje**

Različite životne situacije zahtijevaju i različita trenutna i dugoročna rješenja. Uvijek će u određenom broju situacija biti potrebe za smještajem u ustanovi. To treba biti privremeno, kratkotrajno, sa svrhom i razlogom. Vrijeme koje dijete provede u ustanovi će omogućiti stručnim timovima procjenu razvojnih potreba djeteta, rješavanje akutnih obiteljskih situacija i uvide u obiteljske odnose, što predstavlja dodatni resurs s centrima za socijalnu skrb pri projekciji odgovarajućih oblika obiteljske skrbi o djetetu i programa podrške roditeljima, posvojiteljima ili udomiteljima.

Razvoj udomiteljstva jedan je od ključnih preduvjeta za provedbu procesa deinstitucionalizacije djece!

UDOMITELJSTVO

Od empatije do djelovanja

Nakon što je na Facebook-u Dječjeg doma Zagreb objavljena informacija o udomiteljstvu u okviru projekta i same kampanje, od 20. kolovoza 2019. do 10. rujna, 2019. ovu objavu **pogledalo je 64 112 osoba**. Veliki broj pregleda i dijeljenja informacije o potrebi za širenjem mreže udomitelja bio je iznad svih očekivanja. Nekoliko zainteresiranih obitelji, koje još nisu donijele odluku hoće li biti udomitelji, izravno je zatražilo više informacija o udomiteljstvu. Koliko će ih uistinu i postati udomitelji u ovom trenutku nije moguće procijeniti, ali svakako predstavlja **važan prvi korak prelaska s empatije na konkretno uključivanje** u podršku kvalitetnijem odrastanju djece i mladih bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

Ukupno, svi komentari i upiti pokazali su da je **dio javnosti zainteresiran za ovu temu, ali nije dovoljno informiran** o pravima roditelja, problematici i pravnim osnovama izdvajanja djece iz obitelji, uloji dionika u sustavu socijalne skrbi i važnosti drugih sustava, ali i samih građana u rješavanju problema i zaštiti prava djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi. S druge strane, upravo veliki broj upita upućenih izravno Dječjem domu Zagreb i objavljenih komentara, korisna su smjernica stručnim djelatnicima u sustavu socijalne skrbi, ali i kreatorima politika i zakona, posebno kada se radi o najboljem interesu djeteta.

Na istom tragu, sadržaj ovog informativnog teksta nastoji odgovoriti prepoznatim potrebama javnosti za više informacija uz nadu da će biti poticajne građanima za donošenje odluke o bavljenju udomiteljstvom.

Udomiteljstvo je alternativni oblik obiteljske skrbi.

UDOMITELJSTVO

Od učenja o drugima do spoznaja o sebi

Uspostavljati, razvijati i očuvati dobre odnose sastavni je dio našeg cjeloživotnog učenja o drugima i nama samima. Iako je udomiteljstvo usluga definirana zakonom i pravilnicima, kvaliteta i dugoročnost ovog odnosa ovise o komplementarnosti osoba, prihvaćanju djeteta takvog kakvo jeste i načinu na koji se u određenoj obitelji grade odnosi.

Zato je od odluke da se postane udomiteljska obitelj do preuzimanja skrbi o djetetu potrebno proći propisane korake i edukacije. Ovaj proces će omogućiti preispitivanje odluka, stavova, predrasuda i očekivanja. Također će to biti prilika za stjecanje novih informacija, vještina i znanja bez obzira da li će na kraju biti odluka odustati ili otvoriti vrata svoga doma djetetu/djeci i postati **UDOMITELJSKA OBITELJ**.

Skup informacija koje slijede pripremio je **Dječji dom Zagreb** u suradnji s **Timom za udomiteljstvo Centra za socijalnu skrb Zagreb**, na osnovi zakonom propisanih postupaka, dosadašnjih iskustava i najčešćih upita zainteresiranih građana.

Pri razmišljanju da li biti udomiteljska obitelj, ključne informacije o postupku dobivanja dozvole za bavljenje udomiteljstvom možda doprinesu konačnoj odluci.

POSTUPAK ZA DOBIVANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVOM

Zahtjev se podnosi centru za socijalnu skrb (CZSS) nadležnom prema prebivalištu udomitelja. Uz osnovnu dokumentaciju koju prilaže potencijalni udomitelj (potvrda liječnika, potvrda o prihodima, stambenom statusu i obrazovanju), veći dio dokumentacije prikuplja

CZSS po službenoj dužnosti (iz matičnih knjiga, potvrde od Ministarstva pravosuđa o nekažnjavanju zbog određenih kaznenih i prekršajnih djela, potvrde iz evidencija CZSS). Obrada uključuje intervju sa socijalni radnikom i psihologom, te psihološku obradu (uključujući odgovarajuća testiranja za procjenu ličnosti, emocija, stavova i kognitivnih sposobnosti). Utvrđuje se motivacija, obiteljska dinamika, kapaciteti i rizici udomiteljske obitelji koji bi mogli utjecati na zadovoljenje potreba i najbolji interes korisnika, odgojni stavovi, osnovna znanja o razvojnim potrebama djeteta, stav prema biološkim roditeljima i spremnost za suradnju. Također se vrši očevid na adresi stanovanja radi utvrđivanja stambenih uvjeta sukladno Pravilniku. Upoznaju se svi punoljetni članovi obitelji, a kompletna obrada obavlja se za udomitelja i njegovog bračnog/izvanbračnog partnera. Svi punoljetni članovi obitelji trebaju biti suglasni da se obitelj bavi udomiteljstvom.

TRAJANJE POSTUPKA

Postupak za dobivanje dozvole za obavljanje udomiteljstva je upravni postupak i sve radnje ispitnog postupka obavljaju se u zakonskom roku od 60 dana. Međutim, nakon što se provede postupak i utvrdi da potencijalna udomiteljska obitelj ispunjava sve zakonom propisane uvjete, budući udomitelji upućuju se na obaveznu edukaciju u trajanju od 40 sati. Program edukacije realizira se kroz radionice i sastanke, koji se u pravilu održavaju jednom tjedno tijekom 3 mjeseca.

Rješenje o dobivanju dozvole donosi se u roku od 8 dana od završetka edukacije.

Teme edukacija (predavanja i radionice)

1. Zakonski okvir udomiteljstva (Zakon o udomiteljstvu i Zakon o socijalnoj skrbi), pravni temelji za mjere obiteljsko pravne zaštite djece (Obiteljski zakon, Kazneni zakon), dječja prava - međunarodna i nacionalna regulativa

- 2. Područja iz razvojne psihologije** - psihički, kognitivni i emocionalni razvoj djeteta, razvoj privrženosti
- 3. Posebne potrebe djece u udomiteljskoj obitelji** - separacija, stres, gubitak, proces tugovanja, emocionalni konflikti
- 4. Značaj biološke obitelji za dijete**
- 5. Zlostavljanje i zanemarivanje djece**
- 6. Odgojne metode**
- 7. Utjecaj udomiteljstva na dinamiku obiteljskih odnosa** u udomiteljskoj obitelji

Ovaj opći dio osposobljavanja namijenjen je svim budućim udomiteljima, a ako se udomitelj odluči za smještaj djeteta sa većim teškoćama u razvoju, prolazi i posebni dio osposobljavanja ovisno o vrsti teškoća kod djeteta.

KOLIKO SE ČEKA DIJETE?

Ovisno o trenutnim potrebama, ali u pravilu se čeka vrlo kratko, naročito kada udomitelj nema posebnih ograničenja u pogledu karakteristika djeteta i odluči primiti dijete ili djecu za koje se teže pronalazi smještaj (starija djeca, djeca sa zdravstvenim ili razvojnim teškoćama, djeca s teškoćama u ponašanju, više braće ili sestara koje želimo udomiti zajedno).

Uključivanje u proces pripreme i dobivanje dozvole za bavljenje udomiteljstvom nije obvezujuće i u svakom trenutku potencijalni udomitelj/ica može promijeniti mišljenje i odustati ili otkloniti nedoumice i odlučiti postati udomitelj. Bez obzira što će biti konačna odluka, znanja i vještine koje se kroz edukaciju steknu ostaju zauvijek kao osobna dobit.

UDOMITELJSTVO

Obiteljska skrb uz usluge podrške u zajednici

USLUGE PODRŠKE RODITELJIMA

U **Dječjem domu Zagreb**, kroz dosadašnje iskustvo pružanja usluge Savjetovanje i pomaganje obiteljima djece na smještaju ili dnevnom boravku uz rješenje nadležnih centra za socijalnu skrb dobiven je uvid u kapacitete obitelji i rizike kojima su djeca i mladi izloženi, ali i u potrebe samih roditelja za podrškom. **Konačne odluke o pravnom statusu djeteta i roditelja donose nadležni centri za socijalnu skrb i sudovi.** Dječji dom Zagreb kao ustanova za smještaj i skrb o djeci i mladima nije nadležna za utvrđivanje pravnog statusa djeteta, već preuzima skrb o djetetu sukladno odlukama i rješenju nadležnih institucija.

Povodom dobivenih komentara i upita građana, ovom prilikom navodimo Članak 128. Obiteljskog zakona RH: „**Tijelo koje provodi postupak prilikom izbora mjere prikladne za zaštitu prava i dobrobiti djeteta dužno je voditi računa da se odredi ona mjera kojom se najmanje ograničava pravo roditelja na ostvarivanje skrbi o djetetu, ako je takvom mjerom moguće zaštititi prava i dobrobit djeteta.**“

Također u članku 129. između ostalog je navedeno da „**Izdvajanje djeteta iz obitelji određuje se samo ako niti jednom blažom mjerom nije moguće zaštititi prava i dobrobit djeteta.**“ i „**Mjera izdvajanja djeteta iz obitelji mora biti redovito preispitivana, a roditelji imaju pravo na pomoć i potporu da bi se uklonili uzroci izdvajanja i dijete vratilo u obitelj u skladu s njegovom dobrobiti.**“

Slijedom navedenog, u okviru projekta **Transformacija Dječjeg doma Zagreb - širenje mreže izvainstitucijskih usluga** podržanog sredstvima ESF-a (više o projektu na web stranici Doma) najveći dio aktivnosti usmjeren je na **prevenciju izdvajanja djece iz obitelji kroz pružanje stručne podrške roditeljima** (usluga Savjetovanje i pomaganje) u **jačanju roditeljskih kapaciteta i podizanju kvalitete života** kada po procjeni nadležnog centra za socijalnu skrb roditelji imaju potencijala za promjenu. Kada roditelji ne mogu preuzeti skrb o djetetu ili djeci, udomiteljstvo predstavlja **alternativni model obiteljske skrbi**, posebno kada je djetetu i roditelju/ima zadržana mogućnost međusobnog kontakta.

Stručni kapaciteti Dječjeg doma Zagreb i dalje ostaju na raspolaganju za podršku roditeljima u uspostavljanju što kvalitetnije komunikacije s djetetom i udomiteljskom obitelji, a sve u najboljem interesu djeteta.

Ne smije se zaboraviti, roditelj je dio djetetovog identiteta i kada ne žive zajedno!

USLUGE PODRŠKE UDOMITELJSKOJ OBITELJI I DJETETU NA SMJEŠTAJU

Usluga Rane intervencije

Pružaju se djetetu od 0-7 godina starosti kada se radi o djetetu kojem je po procjeni stručnog tima potrebna. Rad tima za ranu intervenciju Dječjeg doma Zagreb nije usmjeren samo na izravni rad s djetetom već i savjetodavni rad s udomiteljima koji svakodnevno skrbe o djetetu.

Usluga Savjetovanja i podrške djetetu i mladima na smještaju u udomiteljskoj obitelji

Pružaju se udomiteljskim obiteljima koje skrbe o djetetu ili djeci i mladima koja su bila na smještaju u Dječjem domu Zagreb i čije osobne potrebe za podrškom timovi Doma poznaju.

U Dječjem domu Zagreb osigurani su stručni resursi, prostor i oprema za pružanje usluga u okviru ustanove i mobilni timovi za rad u udomiteljskoj obitelji. Stručni timovi na raspolaganju su cjelodnevno, a prema potrebi i vikendom. Na ovaj način Dom nastoji organizirati lako dostupne i situaciji odgovarajuće usluge, kako bi se djetetu osigurala pravovremena i po mjeri njegovih osobnih izazova podržavajuća okolina.

Uključivanje zajednice

Rad u zajednici na uključivanju drugih dionika u podršku djetetu i udomiteljima ostvaruje se kroz suradnju sa školama na motiviranju i informiranju roditelja o udomiteljstvu, i organiziranje radionica za djecu na temu osvještavanja marginalizacije pojedinaca i skupina, a s ciljem kreiranja vršnjačke podrške.

Svrha svega je doprinijeti lakšem i uspješnijem prilagođavanju djeteta i nove obitelji, što za sve dionike u ovom procesu predstavlja veliki izazov!

Dobrobit djeteta je odrastanje u obitelji i uključenost u zajednicu.

UDOMITELJSTVO

Od izazova do „bajkovitih“ iskustava

Edukacije za razvoj kapaciteta udomiteljskih obitelji - Uz obvezni program edukacija koje organiziraju timovi za udomiteljstvo pri Centru za socijalnu skrb, u provedbu godišnjeg jednodnevnog dodatnog programa uključuju se i stručni timovi Dječjeg doma Zagreb, prenoseći svoja iskustva u radu s djecom koja su boravila ili još uvijek borave u Domu. Timovi su otvoreni za sve teme koje udomitelji koji su preuzeli skrb o djetetu smatraju važnima i korisnima, a proizlaze iz sada već zajedničke svakodnevnice djeteta koje je došlo u obitelj, udomitelja i drugih članova udomiteljske obitelji, posebno djece udomitelja koja igraju važnu ulogu u prihvaćanju nove obiteljske situacije.

Umrežavanje udomiteljskih obitelji - Dječji dom Zagreb razvija partnerski odnos s udomiteljskim obiteljima prepoznajući zajedničku misiju u osiguravanju podržavajuće okoline za djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Pored podrške kroz prolazak već opisanog „putovanja“ do stjecanja statusa udomiteljske obitelji i preuzimanja skrbi o djetetu koje je boravilo u ustanovi, prepoznaje se važnim razvijati partnerstvo i kroz manje formalne sadržaje, kao što je jednodnevno godišnje zajedničko izletničko putovanje na lokacije koje omogućavaju druženje odraslih i djece. Zadovoljstvo prvim takvim putovanjem u Ogulin i posjet „Ivaninoj kući bajki“ iskazali su članovi stručnih timova Doma, udomitelji i djeca. Za sve sudionike bilo je to uzbudljivo i inspirativno druženje koje će Dječji dom Zagreb nastojati uvesti kao tradiciju.

Putovati kroz život ljepše je u društvu velikih i malih!

Djeca i mladi nikad dovoljno veliki da ne požele živjeti u obitelji, koja će im pružiti skrb i odgoj, sigurnost, toplinu i prihvaćanje. Svakome djetetu potrebna je stabilna, sigurna, emocionalno topla i podržavajuća obiteljska okolina za cjelovit rast i razvoj.

Ako želite skrbiti o djetetu od njegove najranije dobi, za djecu uzrasta

0 – 7 godina

javite se radnim danom od
13:00-16:00

na telefone:

099 546 39 10

(psihologinja)

099 546 39 11

(soc. radnica)

- podružnica Nazorova 49

Ako se osjećate spremnima za izazove školovanja i odrastanja djece od

7– 14 godina

javite se radnim danom od
13:00-16:00

na telefone:

099 546 39 14

(soc. radnik)

099 546 39 15

(psihologinja)

- podružnica Laduč

Ako smatrate da s mladima od

14 – 18 godina

možete razvijati dobru komunikaciju, podržati ih u procesu osamostaljivanja i usmjeravati u sretniju budućnost,

javite se radnim danom od
13:00-16:00

na telefone:

099 546 39 16

(soc. radnica)

099 546 39 17

(soc. radnica)

- podružnica A.G.Matoš

01 4834 536

(soc. radnica)

- podružnica I.G.Kovačić.

Dječji dom Zagreb
Nazorova 49, Zagreb,
dom-za-djecu-zagreb@zg.ht.hr

Dječji dom Zagreb

Sadržaj ove brošure isključiva je
odgovornost Dječjeg doma Zagreb.

